

RAPPORT FRÅN IIWC SYMPOSIUM OCH ÅRSMÖTE I SAMSUN, Turkiet

Tina Wik expertmedlem i IIWC

Årets årsmöte och symposium ordnades vid Samsun University, i Samsun vid Turkiets Svarta havskust. Symposiet hölls i ett nystartat universitet som flyttat in i ombyggda fabrikslokaler, som tillverkat cigaretter. Själva projektet är intressant då fabriken grova karaktär bibehållits och arkitektskolan är med och gestaltar utformningen av lokalerna. Fabriken består av flera byggnader och de omvandlas successivt för universitetet, som expanderar i takt med att byggnaderna färdigställs.

Symposiet varade i tre dagar, två med presentationer inom fyra olika teman; Svarta havs-områdets trätradition, jordbävningar, brand samt risker och naturkatastrofer. Vi som tidigare varit presidenter för IIWC modererade var sin del och både Mikel Landa och jag hade var sitt framförande. Jag presenterade en presentation som jag skrivit tillsammans med Kersti Berggren om skogsfinnarna, deras ursprung, seder och bostäder, en tradition de förde med sig på 1500-talet då de emigrerade till Sverige. Vi fokuserade på den rest som finns kvar i Värmland, en unik 1500-tals bostadstyp, som försvunnit på de flesta andra ställen. Presentationen inkluderade brandrisker, hur bränder hanterats traditionellt och svårigheter med att hantera detta kulturarv idag. Det består av så enkla byggnader, lite slarvigt byggda, men representerar både en uråldring bostadstyp och ett byggskick som är svårt att underhålla utan att förstöra dess karaktär.

Samtliga föredragshållare gav fysiska presentationer, förutom de från Afrika. Det var ett beslut vi tog inom organisationsgruppen, som jag var en del av. Vi gav dessutom stort utrymme till lokala forskare inom trätradition vid Svarta havet, framförallt de som nyligen hade doktorerat eller snart skulle doktorera.

Koşaca moskén i Koşaca

Foto:Tina Wik 2025-05-23

Förutom årsmötet som hölls digitalt för samtliga medlemmar, ordnades workshops där hanteverk inom olika trätraditioner presenterades och som workshopdeltagarna själva fick testa. Den tredje symposiedagen besökte vi sju stycken trämoskéer i närheten av Samsun från 13-1500-talen, vilka en av de turkiska deltagarna studerat i sitt doktorsarbete. Hon guidade oss. Postkonferensturen gick till fem världsarvsmoskéer av trä i Anatolien, som IIWC's sekreterare Suheyra Koc, undersökt i sitt doktorsarbete. Den första var Kasabaköy Mahmut Bey moskéen från år 1366 nära Kastamonu.

Kasabaköy Mahmut Bey moskéen, interiör

Foto: Tina Wik 2025-05-24

Därefter åkte vi via Safranboulu till Ankara där vi nästa morgon besökte Ahi Şerafeddin (Arslanhane) moskéen, som är från 1200-talet och belägen nära fortet i Ankara.

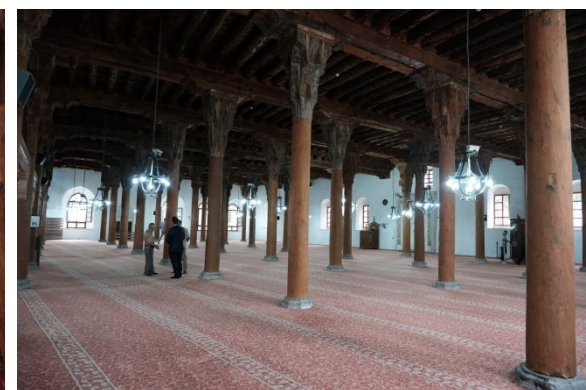
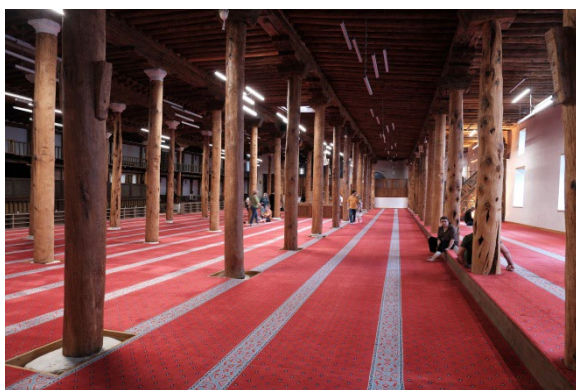
Ahi Şerafeddin (Arslanhane) moskéen, utvändigt och invändigt.

Foto: Tina Wik 2025-05-25

På eftermiddagen åka vidare till Ulu moskéen i Sivrihisar, byggd 1231–1232 av den anatoliska seljuken Sultan Kayqubad I. Efter besöket åkte vi vidare till Afyon där vi möttes av stadens borgmästare som bjöd på middag under en diskussion om hur den historiska staden Afyon kunde

bevara sina historiska byggnader. Detta gällde framförallt bostadshus i privat ägo. Nästa dag besökte vi Afyonkarahisar Ulu moskéen, som är från 1273.

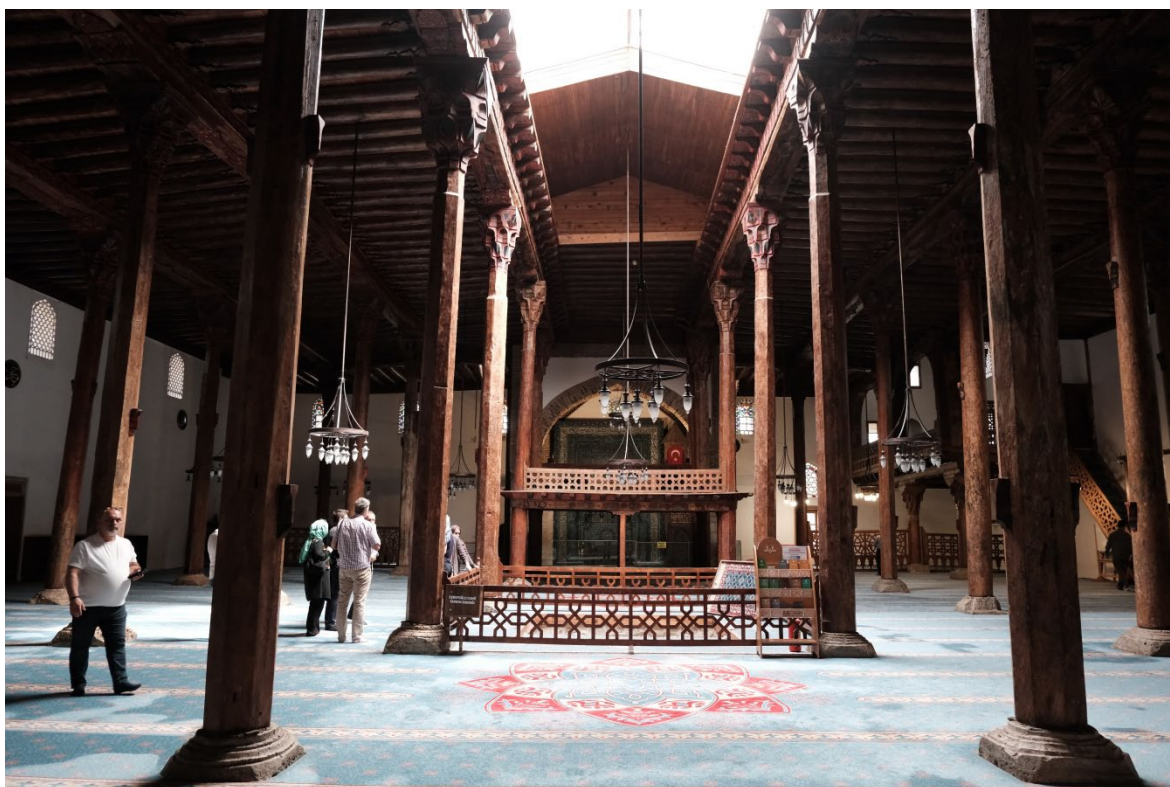

Ulu moskéen i Sivrihisar
Exteriör och interiör

Afyonkarahisar Ulu moskéen
Exteriör och interiör

Foton: ina Wik 2025-05-25-26

Från Afyon gick färden vidare till Beyşehir, där vi besökte Eşrefoğlu moskéen.

Eşrefoğlu moskéen från 1200-talet har en traditionell öppning kvar mitt i moskérummet. Foto: Tina Wik 2025-05-26.

De sju moskéer vi besökt i Samsun trakten var mycket små och charmiga landsortsmoskéer av trä. De hade ofta ersatts av en större i närheten och få var fortfarande i drift. Därmed blev underhållet av några av dessa en belastning för samfundet. Vi träffade företrädare och diskuterade några problem de brottades med.

Kontrasten var stor till de fem världsarvsmoskéer vi besökte under vår tur genom Anatolien. Samtliga var hypostyl-moskéer med inslag av klassicistiska detaljer, eller klassiska byggnadsdelar från romerska byggnader som infogats. Detta gällde speciellt kapitälen, som utformats med rika korintiska ornament i trä inspirerade av den romerska byggnadstraditionen. Då pelarna var så många i dessa stora pelarhallar kunde man se att olika snickare hade anlitats och varje pelare och kapitel var individuellt utformade även om första intrycket var att de var lika.

Dessa världsarvsmoskéer är huvudsakligen från 1200-talet med en träinteriör, två-våningshöga träpelare, rikt dekorerade och ett tak med trästomme. Ytterväggarna består av stenmurar. På håll ser byggnaderna ut att vara en-våningshus på grund av att yttermurarna är så långa i förhållande till sin höjd. De är till största delen intakta med originalinteriörer. Därför har de fått världsarvsstatus.

Det blev en ytterst lång tur, 2000 km på tre dagar! Vår lilla resegrupp fick tillfälle att lära känna varandra riktigt ordentligt, vilket ger ett bra underlag för framtida samarbeten.

Tina Wik
Expert member

ICOMOS International Wood Committee

tina@tinawikarkitekter.se

www.icomoswood.org